

KES T ALMA VE M KROTOM C HAZI

Yücel OKATALI

Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Patoloji Anabilim Dalı
yucelokatali@hotmail.com

A- M KROTOM C HAZI:

Çalışma mekanizmalarına göre mikrotomlar, parafin dokular için ROTARY(Çarklı) ve kızaklı mikrotom, taze dokular için KR YOSTAT(Frozen cihazı) dır.

KIZAKLI M KROTOM:

Yatay kızak sistemi üzerinde,bıçak tutucu başlığının ileri-geri hareketi ile blok tutucu başlığına sürmesi sonucu kesit alınır.Büyük parafin blokların ve selloidine gömülü dokuların kesiminde tercih edilir.sabit bıçak kullanılır.Günümüzde tercih edilmemektedir.

ROTARY M KROTOM:

Dikey kızak sistemi üzerinde, blok tutucu başlığının aşağı-yukarı hareketi ile bıçak tutucu başlığına sürmesi sonucu kesit alınır.İlk mikroskobu için parafin dokudan ince ve seri kesit (03-60 M)alınabilir.Disposable high veya low profil bıçaklar kullanılır.Low profil bıçaklar daha çok tercih edilmektedir.Bugün için birçok patoloji laboratuvarında kızaklı mikrotomun yerini almış durumdadır.

KR YOSTAT (Frozen cihazı)

Acil cerrahi biopsilerde ve özel boyama tekniklerinde kullanılır.Sonuç alan içerisinde yerleştirilmiş bir çelik rotary mikrotom yapısındadır. İnce ve seri kesit alınabilmesi , otomatik sterilizasyon sistemi içermesi cihazın en büyük avantajlarıdır.

1-M KROTOM C HAZININ YAPISI:

Mikrotom gövdesi,bıçak tutucu başlık,blok tutucu başlık olarak üçe ayrılır.

M KROTOM GÖVDESİ :

Çalışma mekanizmasının içinde olduğu üstü kapaklı gövdedir.Sağ yanında kesit alma kolu,sol yanında transfer kolu(Mandal veya dijital düğme)bulunur.Blok tutucu ve bıçak tutucu başlıkları da üzerinde bulundurulur.Önünde atık toplama kabı mevcuttur.

BLOK TUTUCU BAŞLIK:

Parafin blokların tutulduğu başlıktır. Blok tutucu dört yönlü(sağ,sol,üst,alt) hareket ettirilebilir.

BIÇAK TUTUCU BAŞLIK:

Disposable bıçakın yuvaya takılıp bir mandal ile kilitlenmesini sağlar. Blok ve bıçak arasındaki açı 5°-10° ayarlanır.Bıçak tutucu başlık veya bıçak sağ-sola hareket ettirilebilir.

2-M KROTOM C HAZI İLE KES T ALMA:

- Bıçak tutucu başlık 5°-10° ayarlanır.
- Bıçak tutucu başlığına daha önce kullanılmı bıçak takılır.

- c) Blok tutucu ba lı a bıçak tutucu ba lı a ayarı yapılır. Amaç: Seri kesitler alabilmek ve kesitte standardizasyonu yakalamak.Blok tutucu ba lık alt kısmı, bıçak tutucu üst kısmına 5 mm yakla tırılarak tüm bıçak yüzeyi boyunca e it ayarlanır.Böylece blok alt kısmı bıça a de ecek kesit öne do ru akacaktır.
- d) Kesit alma kolu kilidi açılır, kol üst seviyede kilitlenir.
-Parafin blok ba lı a takılır.
-Kesit alma kolu kilidi açılır, kol a a 1 pozisyona getirilir.
- e) Mevcut tüm parafin bloklar oda ısısından veya so utucudan alınıp ön yüzeyleri tra lanır. Tra lama seviyesi;dokunun çıktığı noktada sonlandırılır. Bloklar so utucuya dizilir.(Numara sırasına göre)
Tra lama; Mikrotomun sol yanındaki kol çevrilerek,mandal veya dijital tu a basılarak yapılır. Kemik gibi sert dokular 10-15 mikron, di er dokular 15-30 mikron tra lanır. Küçük dokular tra lanmadan so utucuya dizilir.so utucu -5° ile -15° olmalıdır.
- f) Su banyosu 45° - 50° olmalıdır.
- g) Kesit kolu üst seviyede kilitlenir.
- h) Bıçak ba lıktan dı arı alınır, üzerindeki parafin temizlenir, makroskopi alımı için kullanılır.Bu sistem % 25 bıçak tasarrufu sa lar.
- ı) Bıçak tutucu ba lı ın bıçak takılan kısmın hemen arkasındaki parafinler gazlı bezle temizlenir.
- i) Yeni bıçak tutucuya takılır.bıçak üç bölgeye ayrılarak sırayla kullanılır.
- j) So utucudan alınan blok yuvaya takılır. Kesit alma kolu kilidi açılır. Kesit alma kolu saat yönünde dairesel hareket ettirilmeye ba lanır, plaka üzerine dü en 2-3 kesit fırça yardımı ile birbirinden ayrılmadan yukarı kaldırılıp parmaklara tutturulur. Kesit alma kolu yava ça a a ıya inerken plaka üzerine dü en kesitler üflenerek açılır, 3-4 kesit alınır. Plaka üzerindeki son kesit fırça yardımı ile plakadan alınır. Su banyosuna önce fırçanın ucundaki kesitler bırakılır, sonra da parmaklardaki kesitler bırakılır. Bu i lem kesitlerin sırayla ve açtırılarak suya atılmasını sa lar. ki ucundan tutulan kesitlerin uçması engellenmi olur. Su banyosunda açılan kesitler lamlara alınıp, lam ta ıma sepetine dizilir.
- k) Bıçak, tutucudan dı arıya alınır. Bıçak koruyucu aparat bıçak tutucu üzerine getirilir. Kesit kolu kilitlenir. Elektrikli süpürge ile mikrotomun tüm yüzeyi temizlenir.

3-KES T ALMADA D KKAT ED LECEK HUSUSLAR:

KÜÇÜK DOKULAR:

3-4 mikron kesilir. Kesit kolu a a ıya hızlı ve ritmik indirilerek seri 10 kesit alınır. Lam ikiye bölünerek her biri yarısına 4 kesit alınır.

RUT N DOKULAR:

3-4 mikron kesilir. Kesit kolu a a ıya yava indirilerek 3-4 seri kesit alınır. Lama 2 kesit alınır.

SERT DOKULAR(T RO D,KEM K VB):

2-4 mikron kesilir. Kesim kolu a a ıya yava indirilerek 3-4 seri kesit alınır. Lama poly-L-Lysine solüsyonu 1 damla damlatılıp, 2.lam ile yayma yapılır,havada kurutulur. Doku dökülmesini önleyen poly-L-Lysinle kaplı lama 2 kesit alınır.

YUMU AK DOKULAR(L POM,MEME VB)

4-7 mikrom kesilir. Kesim kolu a a ıya hızlı ve ritmik indirilerek seri 3-4 kesit alınır. Lama 2 kesit alınır.

4-DOKU KESİM N ETKİLEYEN UNSURLAR

DOKU TESTİ :

Dokunun ortası çıkmıyor (beyaz renk), suda da ılıyor. Eksik doku tespiti. Tespit süresi uzamalı veya biyopsi ince alınmalıdır.

DOKU TAKİBİ :

Doku kesiminde kesitler çok çizik çıkıyor ise doku takip kimyasalları eski,hemen değiştirilmelidir.

KÜÇÜK DOKU :

Doku sert zor kesiliyor, bütünü mü , eritme ekinde seri kesit alınamıyor. Rutin doku takibi uygulanması (16 saatlik), kısa süreli (3 saatlik) doku takibi uygulanmalıdır.

YARALI DOKU:

Kesit almak zor, imkansız, kasetlenmiş biyopsiler 1 gün formol , 1 günde alkol de bırakılıp doku takibine alınmalıdır. Yine yetersizse 3-24 saat 60°C parafinde bekletilir.

KEMİK DOKU:

Dekalsifikasyon tamamlandıktan sonra rutin doku takibinden çıkan kemik doku sert, kesilemiyor ise; doku alındıktan sonra, ön yüzü dekalsifikasyon solüsyonuna deşecek ekinde batırılır. 1-3 saat bekletilir akan çeme suyunda 10 sn. yıkanır, soğutmada 30 sn. bekletilip 3-4 mikron kesilir. Hematoxylin-eosin boyama süresi%50'ye uzatılır.

BLOKLAMA

- Dokular çelik kaset içinde parafinde soğutulurken üzerlerine bir bastırmaç ile bastırılarak ekinde olarak tabana yerleştirilir. Mikrotom ayarına dokunmadan tüm dokuların standardize kesilmeleri sağlanır
- Kesit alma esnasında dokunun çıkmayan kısmının blok tutucunun altına kısmına getirilerek kesilir. Blok kaseti 4 yöne çevirilerek kesilebilir.
- Dokuların uzun kısımlarının yukarıdan altına doğru, bıçakla dik gelecek ekinde bloklanması, büyük dokuların kesimini kolaylaştırır. Blokların çelik blok kaseti kalıbının uzun kısmına dokunun uzun kısmını gelecek ekinde bloklanmalıdır.

5-KESİT ESNASINDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLERE ÇÖZÜMLER

- Dokuların kalsifiye, iplikli, yağlı ve yumuşak gibi zor kesilen kısımları, bloğun üst kısmına bıçakla son temas noktasına denk getirilmelidir.
- Doku özelliğine göre (sert-yumuşak) soğutucu ısı ayarlanmalıdır.
- Kesitlerin rahat bir ekinde havada uçmadan suya atılabilmesi için ortamda hava sirkülasyonu olmamalıdır.
- Kesitlerin mikrotom plakasına yapışmaması,blokların hemen ısınıp kesit almanın zorlaşmaması için ortam ısı 20-25 derece olmalıdır.
- Mikrotom atlayarak kesiyor ise (bir kesit ince sonraki kalın geliyor) mikrotomun sıkı tırma mandallarından birisi gevşek olabilir - hepsi kontrol edilir,doku sert olabilir - mikron ayarı düzeltilir,bıçak tutucu baskı altında parafin kalıntısı olabilir - temizlenmelidir,kaset blok yuvasına tam oturmuyordur – uygun

boyutlarda blok kaseti kullanılmalıdır,bıçak tutucu ba lık ön ve arka kısmında çizik veya yamukluk olu mu sa – plaka yenisi ile de i tirilmelidir.

6-M KROTOM BIÇAKLARI

yi kalite karbon veya ısı ile sertle tirilmi çelikten imal edilirler.Çeli in yapısı:temiz,paslanmaz,anti-korozivdir.Uç yüzeyler teflon,polimer,seramik,platin,krom,titanyum,nitrit gibi uç iyile tirici bir bile ikle kaplanmaktadır.

- a) Sert,kemik doku,kriyotat kesitleri için
- b) Rutin kesitleri için
- c) Endoskopik,i ne biyopsisi gibi küçük hassas dokular için